

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Szczepaniec

SSN Krzysztof Wiak

w sprawie z protestu M. L.

przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na 15 października 2023 r.,

przy udziale Prokuratora Generalnego oraz Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 12 grudnia 2023 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

[JW]

UZASADNIENIE

W dniu 25 października 2023 r. (data stempla pocztowego) M.L. (dalej jako „wnosząca protest”) złożyła do Sądu Najwyższego pismo zatytułowane „wniosek o stwierdzenie nieważności wyborów do Sejmu i Senatu RP oraz powtórzenie referendum”, wnosząc o unieważnienie wyborów ze względu na popełnienie przestępstwa polegającego na złamaniu ciszy wyborczej poprzez powszechną publikację sondaży wyborczych przeprowadzonych w dniu głosowania przed jego zakończeniem.

W uzasadnieniu wnosząca protest podniosła, że w szeregu okręgów wyborczych nie zakończono głosowania przed godziną 21:00, kiedy to zarówno w telewizji publicznej, jak i innych telewizjach oraz licznych portalach internetowych zostały opublikowane wstępne wyniki głosowania. W dalszej kolejności wnosząca protest wskazała, że w Obwodowej Komisji Wyborczej w S. nr [...], której członkinią była, głosowanie zakończyło się przed 23:00 ze względu na anormalną frekwencję. Podkreśliła, że wskutek chaosu i natłoku wielu wyborców odchodziło bez oddania głosu „nie mogąc przebić się przez tłumy przyjezdnych, którzy „szwendali” się po lokalu wyborczym, zaglądali głosującym przez ramię i oblegali urnę wyborczą, przy której robili sobie zdjęcia”. Brak osób, które się wycofały, skutkowało wypaczeniem wyników głosowania. Pozostałe osoby zostały zaś pozbawione godziwych warunków zapewniających tajność głosowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest należało pozostawić bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 82 § 1 Ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1277 ze zm., dalej: „k.wyb.”), protest przeciwko ważności wyborów może być wniesiony do Sądu Najwyższego z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdz. XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. Stosownie do art. 241 § 3 k.wyb., wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Zgodnie z art. 243 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241 k.wyb. Z mocy art. 258 k.wyb. ww. przepisy znajdują zastosowanie również do protestu przeciwko ważności wyborów do Senatu.

W niniejszej sprawie wnosząca protest nie przedstawiła konkretnych naruszeń stanowiących przejaw popełnienia przestępstwa przeciwko wyborom,

ani naruszenia ustawowych przepisów dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku wyborów. Nie przedstawiła też żadnych dowodów na potwierdzenie wskazanych przez siebie okoliczności. Podniesione zarzuty zostały sformułowane w sposób abstrakcyjny i ogólnikowy. Wnosząca protest nie opisała konkretnych sytuacji, w których miało dochodzić do naruszeń mających wpływ na ważność wyborów, a jedynie ogólnie i subiektywnie opisała sytuację panującą w jednym lokali wyborczych, a związaną z dużą liczbą wyborców.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie przyjmuje się natomiast, że osoba wnosząca protest nie może skutecznie podnosić zarzutów o charakterze abstrakcyjnym, odnoszących się do ogólnie pojętych wydarzeń w kraju lub za granicą, o których protestujący jedynie słyszał. Przyjęty w Kodeksie wyborczym model protestów wyborczych polega bowiem na sprawowaniu przez Sąd Najwyższy indywidualno-konkretniej kontroli ważności wyborów. Brak natomiast podstaw prawnych do prowadzenia w tym zakresie kontroli abstrakcyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 listopada 2019 r., I NSW 235/19).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy, działając na podstawie art. 243 § 1 *in principio* k.wyb. oraz w związku z art. 258 k.wyb., postanowił jak w sentencji.

[ms]

[ał]